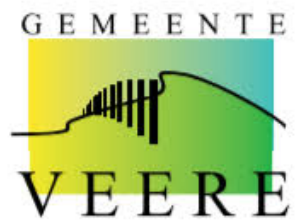

Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen geven we aan hoe we omgaan met het beheren van onze kapitaalgoederen. Kapitaalgoederen zijn objecten als wegen, bomen, bruggen, lichtmasten, gebouwen, riolering etc. We noemen het kapitaalgoederen omdat er veel van het vermogen, of met een ander woord kapitaal, van de gemeente inzet.

Voor alle kapitaalgoederen stellen we beheerplannen op. Deze plannen actualiseren we iedere 4 tot 10 jaar, afhankelijk van het soort kapitaalgoed.

In die beheerplannen geven we een antwoord op de volgende vragen:

- * Wat moeten we beheren? We noemen dat in vaktermen het areaal.
- * Op welk niveau gaan we beheren? Of, met andere woorden: hoe netjes moet het er uit zien?
- * Welke maatregelen zijn daarvoor nodig?
- * Hoeveel gaat dat dan kosten?

In deze paragraaf geven we per soort kapitaalgoed een toelichting op het beheerplan. In de toelichting staan de belangrijkste beheerdoelen en de actualiteit van het beheerplan. Ook geven we aan welke ontwikkelingen er spelen.

Per beheerplan geven we aan welke middelen de gemeente in 2023 inzet voor de uitvoering (zowel in de exploitatie als in investeringen). Alle investeringen die voortkomen uit het lopende beheerplan nemen we in deze paragraaf op.

Als we gedurende 2023 aanpassingen of aanvullingen moeten doen op een beheerplan, omdat we doelen niet halen of omdat zich onverwachte zaken voordoen, dan nemen we daar in het betreffende programma maatregelen voor op. Ook als we een beheerplan actualiseren nemen we dat op als maatregel in het betreffende programma.

Overzicht beheerplannen

(planning is in december 2022 een aantal nieuwe beheerplannen vast te laten stellen door de gemeenteraad. In onderstaand overzicht zijn de nieuwe beheerplannen al opgenomen)

Beleidsterrein	Looptijd beheerplan	Datum besluitvorming	Herziening/Evaluatie
Duingebiedvoorzieningen	2023-2026	Vaststelling december 2022	2026
Gebouwen	2020-2023	Vaststelling februari 2020	2023
Groen	2023-2026	Vaststelling december 2022	2026
Openbare verlichting	2023-2026	Vaststelling december 2022	2026

Riolering	2020-2023	Vaststelling december 2019	2023
Stadshaven Veere	2023-2026	Vaststelling december 2022	2026
Wegen	2023-2026	Vaststelling december 2022	2026
Civieltechnische kunstwerken	2023-2026	Vaststelling december 2022	2026

Tabel: Overzicht beheerplannen

Algemene beheerdoelen Openbare Ruimte

Met de term openbare ruimte bedoelen we de buitenruimte in kernen die voor iedereen vrij toegankelijk is. Die ruimte bestaat uit diverse elementen, zoals parken en plantsoenen, wegen, stoepen, parkeerplaatsen, lichtmasten, bruggen, etc. De beheerplannen die betrekking hebben op de openbare ruimte zijn:

1. Groen
2. Wegen
3. Openbare verlichting
4. Civieltechnische kunstwerken en de Stadshaven Veere
5. Duingebied
6. Riolering

Alle data over beheer van onze "assets", zoals we de bovengenoemde elementen ook wel noemen, beheren we in een digitaal systeem. Dit is een geïntegreerd programma waarin alle assets zijn opgenomen.

Voor de inwoners zijn de diverse onderdelen minder relevant. Zij kijken veel meer naar hun omgeving als geheel. We hebben daarom voor het uiterlijk aanzien van de hele openbare ruimte ook een algemeen beheerdoel geformuleerd. We gebruiken hiervoor de Kwaliteitscatalogus Veere die is gebaseerd op de landelijke meetlat van het CROW. De Kwaliteitscatalogus Veere varieert van A (uitstekend) tot D (slecht). In het groenbeleidsplan 2012-2022 maken we onderscheid in 3 zones:

Centrumzone – niveau A/B
 Woon/werkzone – niveau B/C
 Landschaps- en recreatie zone – niveau B/C

In 2021 stelden we een Integrale beheervisie Openbare Ruimte (IVOR) vast. Deze visie is gebruikt als kapstok voor de actualisatie van de diverse beheerplannen.

Groen (opgenomen in programma 5, Sport, cultuur en recreatie)

Actualiteit van het beheerplan

Het Groen beleids- en beheerplan 2012-2022 is in februari 2013 door de Raad vastgesteld. Het plan omvat een groenstructuurvisie, een groenbeheervisie en een deel met de beschrijving van het geautomatiseerd groenbeheersysteem. Het plan is aan het einde van zijn looptijd en is op een aantal punten niet meer actueel. In 2022 stellen we

een nieuw plan op. Het nieuwe plan bestaat uit een visie en een beheer deel. In de visie vragen we onder andere meer aandacht voor thema's als biodiversiteit, duurzaamheid en burgerparticipatie en de daarbij behorende ambities en kosten. In het beheerplan wordt een analyse gegeven van de het huidige areaal en de kosten voor het onderhoud. Ook wordt aangegeven hoe we om willen gaan met groen als kapitaal en de daarbij behorende manier van begroten. Volgens de huidige planning stelt de gemeenteraad in december 2022 het nieuwe groenbeleidsplan 2023-2031 het groenbeheerplan 2023-2026 vast.

Beheerdoelen

In het plan gaan we uit van de kwaliteitsniveaus zoals vastgesteld in de Kwaliteitscatalogus Veere en de in 2021 opgestelde Integrale Visie voor de Openbare Ruimte.

Maatregelen

Medewerkers van de gemeente en aannemers onderhouden dagelijks het groen. In de winter en het voorjaar voeren we groot onderhoud uit. Bosplantsoen dunnen we dan uit en bomen snoeien we. Versleten bomen en groenvakken vervangen we met oog voor het gebruik, biodiversiteit en duurzaamheid. We combineren deze werkzaamheden zoveel mogelijk met andere werkzaamheden, zoals wegonderhoud en rioolvervangings.

Ontwikkelingen

De kwaliteit van onze bomen neemt af. Diverse boomziektes bedreigen de bomen. Naast de al langer bekende iepenziekte en de kastanje bloedingsziekte rukt nu ook de essentaksterfte op. Deze ziekte is een grote bedreiging voor onze essen. Onze bomen zijn door de natuurlijke omstandigheden (zoute wind) al erg kwetsbaar voor ziekten. In 2018 zijn we gestart met het opstellen van een bomenbeleidsplan. Dit plan gaat in op de actuele ontwikkelingen en heeft als doel de vitaliteit en daarmee de kwaliteit van onze bomen te vergroten. In 2019 is het boombeleidsplan vastgesteld (zie het programma sport, cultuur en recreatie).

De klimaatproblematiek raakt ook het openbare groen. Door aanhoudende droogte is het van belang te kiezen voor de juiste soorten. Investeren in water geven en vroeg uitvoeren van plantwerk zijn maatregelen die kunnen bijdragen aan het goed aanslaan van beplanting. De keuze voor klimaat adaptieve beplanting is een thema voor het groenbeleidsplan. Door stijgende temperaturen zullen we steeds meer te maken krijgen met nieuwe en soms invasieve soorten beplanting en dieren. Soorten als de eikenprocessie rups lijken hier zich goed te voelen door de stijgende temperatuur. Hier zullen we ons op moeten voorbereiden.

In het groenbeleids en beheerplan 2022 gaan we meer aandacht geven aan thema's als duurzaamheid en biodiversiteit. Deze onderwerpen zijn de afgelopen jaren steeds actueler geworden. In de dagelijkse praktijk pakken we deze thema's wel mee. We gebruiken geen chemische bestrijdingsmiddelen of kunstmest. Bij de keuze van planten kijken we ook naar de meerwaarde voor insecten. Na vaststelling in december 2022 zijn deze thema's ook beleidsmatig geborgd.

Openbaar groen		2023	2024	2025	2026
Exploitatiebedragen	Benodigd	787	787	787	767

	Opgenomen in begroting	787	787	787	767
	Saldo	0	0	0	0

Tabel: Groenbeheerplan

Wegen (opgenomen in programma 2, Verkeer, vervoer en waterstaat)

Actualiteit van het beheerplan

De onderliggende visie voor wegenonderhoud is in 1997 vastgelegd in de kadernota Wegbeheer. We hebben er toen voor gekozen om te werken volgens de landelijk methode "Rationeel Wegbeheer" van het CROW. Volgens de huidige planning stelt de gemeenteraad in december 2022 het nieuwe wegbeheerplan 2023 tot en met 2026 vast.

Beheerdoelen

In 2023 gaan we voor het standaard ambitieniveau volgens de CROW 'niveau B'.

In het plan zijn keuzes gemaakt ten aanzien van het ambitieniveau. We maken daarbij gebruik van de CROW methode "rationeel wegbeheer". Deze methode kent vijf categorieën; A+ (nieuw), A (goed), B (voldoende), C (binnen 2 jaar ingrijpen), D (achterstallig onderhoud). Alle wegen voldoen aan het einde van de planperiode minimaal aan niveau B.

Maatregelen

Op basis van het beheerplan stellen we ieder jaar een uitvoeringsprogramma voor het groot onderhoud op. We kijken daarbij meerdere jaren vooruit. In dit programma houden we niet alleen rekening met de toestand van de weg, maar kijken we ook naar de riolering, het groen, verkeer, etc. Daarnaast voeren we klein onderhoud uit.

Ontwikkelingen

Door de grote vervangingsopgave van de nutsbedrijven en de uitrol van glasvezel is een goede samenwerking met de nutsbedrijven steeds belangrijker. Samen met de nutsbedrijven proberen we het groot onderhoud aan wegen, riolering en nutvoorzieningen voor de lange termijn te plannen en tijdig af te stemmen. Hierdoor bereiken we optimaal resultaat.

Wegbeheerplan		2023	2024	2025	2026
Exploitatiebedragen (exclusief uren)	Benodigd	1.263	1.263	1.263	1.263
	Opgenomen in begroting	1.263	1.263	1.263	1.263
	Saldo	0	0	0	0

Tabel: Wegbeheerplan

Openbare verlichting (opgenomen in paragraaf 2, Verkeer, vervoer en waterstaat)

Actualiteit van het beheerplan

Volgens de huidige planning stelt de gemeenteraad in december 2022 het nieuwe beheerplan openbare verlichting 2023 tot en met 2026 vast.

Beheerdoelen

De komende jaren voorzien we de helft van alle lichtmasten van energiezuinige armaturen in combinatie met passief dimmen.

In 2018 wilden we het aantal lichtmasten dat we beheren verminderen met 10%. Met andere wegbeheerders zijn hierover in 2018 afspraken gemaakt. De feitelijke overdracht ronden we in 2023 af. Voor het overdragen is een eenmalig budget opgenomen in de begroting.

Maatregelen

Het beheer en onderhoud van de openbare verlichting kopen we als Zeeuwse overheden gezamenlijk in. Op basis van het beheerplan stellen we ieder jaar een uitvoeringsprogramma op. We stemmen de uitvoering zoveel mogelijk af op andere onderhoudswerkzaamheden.

Ontwikkelingen

In 2018 is er beleid vastgesteld voor licht en donker. Dit heeft beperkt effect op het beheerplan. In de uitvoering wijken we waar nodig af van het beheerplan om te voldoen aan het nieuwe beleid. De technische ontwikkelingen bij openbare verlichting gaan snel. Als het nodig is passen we het beheerplan tussentijds aan.

Openbare verlichting		2023	2024	2025	2026
Investeringsbedragen	Benodigd	138	138	138	128
	Opgenomen in begroting	138	138	138	128
	Verschil	0	0	0	0

Tabel: Beheerplan openbare verlichting

Civieltechnische kunstwerken (opgenomen in paragraaf 2, Verkeer, vervoer en waterstaat)

Actualiteit van het beheerplan

Volgens de huidige planning stelt de gemeenteraad in december 2022 het nieuwe beheerplan civiele kunstwerken 2023 tot en met 2026 vast.

Beheerdoelen

De doelstelling van het plan is om achterstallig onderhoud te voorkomen. Voor het uiterlijk van kunstwerken maken we gebruik van een zespuntenschaal. Niveau 1 is uitstekend en niveau 6 is zeer slecht. We streven naar niveau 4 (matig). Dit is het niveau waarop het object veilig te gebruiken is tegen de laagste onderhoudslast.

Maatregelen

Bij het onderhoud van kunstwerken kennen we 3 soorten onderhoud. Als een kunstwerk aan het einde van zijn levensduur is, voeren we of een renovatie uit of we vervangen het

hele kunstwerk. Dit laatste noemen we vervangingsonderhoud. Verder voeren we jaarlijks regulier onderhoud uit op basis van een inspectie. En klein onderhoud op basis van meldingen.

Ontwikkelingen

De afgelopen tijd is de detaillering van trappen verder ontwikkeld. Met als doel een zo duurzaam mogelijk ontwerp te realiseren. Een trap wat met minimaal onderhoud een zo lang mogelijke levensduur heeft. Ook maken we steeds vaker gebruik van hergebruikt hardhout.

Civieltechnische kunstwerken		2023	2024	2025	2026
Exploitatiebedragen	Benodigd	76	76	76	76
	Opgenomen in begroting	76	76	76	76
	Saldo	0	0	0	0

Tabel: Beheerplan civieltechnische kunstwerken

Gebouwenbeheer (opgenomen in programma o, Bestuur en Ondersteuning)

Actualiteit van het beheerplan

In 2019 is het beheerplan geactualiseerd, het nieuwe beheerplan is in februari 2020 vastgesteld door de raad. Voor de uitvoering hiervan zijn in de begroting voldoende financiële middelen beschikbaar. In 2023 actualiseren we het beheerplan, dit besluitvorming worden voorgelegd aan de Raad.

Beheerdoelen

Alle planmatige onderhoudswerkzaamheden aan de gemeentelijke gebouwen doen we op basis van het "Beheerplan onderhoud gebouwen en bouwwerken". In het beheerplan staan alle bestaande gemeentelijke gebouwen, maar ook bouwwerken zoals de stadsmuren van Veere. Per gebouw is bepaald wat het onderhoudsdoel is en op welk niveau we het gebouw onderhouden. Er zijn 6 niveaus van onderhoud: 6 is zeer slecht en 1 uitstekend.

Het basisdoel is niveau 3. Dit houdt in dat we alle gebouwen voor zo min mogelijk kosten in stand houden. Voor representatieve gebouwen (zoals het gemeentehuis) kiezen we voor niveau 2.

Bij dit gebouw vinden we het belangrijk(er) dat de continuïteit is gegarandeerd. Voor een aantal gebouwen kiezen we voor niveau 4. Hier gaat het om de gebouwen die we op termijn af willen stoten of die nu geen functie meer hebben.

Maatregelen

Bij het onderhoud van gebouwen maken we onderscheid tussen 4 soorten onderhoud:

1. Vervangingsonderhoud: een renovatie of het vervangen van het hele gebouw.
2. Groot onderhoud: bijvoorbeeld het vervangen van bouwdelen daken of kozijnen.
3. Regulier onderhoud: bijvoorbeeld schilderen of onderhoud aan verwarmingssystemen.
4. Klein onderhoud: bijvoorbeeld het vervangen van lampen en het verhelpen van klachten.

Ontwikkelingen

In december 2016 stelde de raad het Uitvoeringsprogramma Accommodaties 2025 vast. Het ziet er wel naar uit dat we de komende jaren gebouwen met een maatschappelijke functie gaan vernieuwen of renoveren. We proberen bij het uitvoeren van onderhoud hier zo veel mogelijk op te anticiperen.

Veranderingen in de gebouwenportefeuille.

Als aangepast accommodatiebeleid resulteert in minder gebouwen of minder onderhoud, investeren we de besparing opnieuw in maatschappelijk vastgoed.

In het Duurzaamheidsplan 2016 staat dat alle gemeentelijke gebouwen in 2030 minimaal energieneutraal moeten zijn. We proberen de werkzaamheden hiervoor zoveel mogelijk te combineren met geplande renovaties en onderhoud. Besparingen benutten we om nieuwe investeringen voor energiebesparing te dekken (revolving fund). In de paragraaf duurzaamheid van deze begroting staan de concrete maatregelen die we willen nemen om deze doelen te realiseren.

Gebouwenbeheer		2023	2024	2025	2026
Exploitatiebedragen	Benodigd	1.670	1.017	720	463
	Opgenomen in begroting	1.088	1.222	1.222	1.222
	Saldo	-582	205	502	759

Tabel : Gebouwenbeheerplan

Riolering (opgenomen in programma 7, Volksgezondheid en milieu)

Actualiteit van het beheerplan

Voor de planperiode 2020-2023 is het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) in december 2019 door de raad vastgesteld.

Beheerdoelen

Volgens de Wet milieubeheer hebben we een zorgplicht voor riolering. Het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) geeft aan hoe we hier vorm aan geven. De belangrijkste doelen zijn:

- * vuil water in het oppervlaktewater zo veel mogelijk voorkomen;
- * (grond)wateroverlast zo veel mogelijk voorkomen.

In het vGRP staat ook hoe we omgaan met de (grond)waterhuishouding. De technische uitwerking vindt plaats in operationele plannen. In het GRP anticiperen we op een aantal ontwikkelingen. De belangrijkste ontwikkeling is de klimaatontwikkeling: meer wateroverlast, maar ook meer perioden van droogte.

Maatregelen

Voor het onderhoud van alle elementen uit het vGRP kennen we een breed pakket aan onderhoudsmaatregelen. We zorgen voor vervanging of renovatie van riolen, gemalen, drainage, etc. als ze aan het einde zijn van hun levensduur. Daarnaast voeren we regulier onderhoud uit. Bijna altijd doen we dit via uitbesteding met meerjarige contracten. Hierbij kunt u denken aan het laten reinigen van riolen en gemalen, het legen

van kolken, etc. Klein onderhoud (zoals het verhelpen van verstoppingen en storingen) besteden we gedeeltelijk uit, maar doen we ook voor een deel met onze eigen medewerkers.

Naast onderhoud doen we ook veel aanpassingen aan het rioolstelsel. We maken het robuuster, zodat de risico's op vervuiling en wateroverlast niet groter worden.

Ontwikkelingen

Het veranderende klimaat vraagt om een openbare ruimte die flexibeler is en minder kwetsbaar voor extreme weersomstandigheden (te droog of te nat). We moeten inspringen op deze ontwikkelingen. In het vGRP is klimaatadaptatie een belangrijk onderwerp.

Riolering		2023	2024	2025	2026
Investeringsbedragen	Benodigd	1.488	1.495	1.825	1.825
	Opgenomen in begroting	1.488	1.495	1.825	1.825
	Verschil	0	0	0	0

Tabel: Gemeentelijke Rioleringsplan

Duingebiedvoorzieningen (opgenomen in programma 5, Sport, cultuur en recreatie)

Actualiteit van het beheerplan

Volgens de huidige planning stelt de gemeenteraad in december 2022 het nieuwe beheerplan duingebiedvoorzieningen 2023 tot en met 2026 vast.

Beheerdoelen

Het beheerplan duingebiedvoorzieningen geeft richting aan het beheer en onderhoud van de openbare voorzieningen op de stranden en in het duingebied. Het betreft de duinovergangen, wandelpaden, afrasteringen, loopplanken, afvalbakken, etc. In het plan staat welke kwaliteit de voorzieningen moeten hebben, welke kosten ermee zijn gemoeid en wie wat uitvoert (gemeente of SSV).

We hanteren in dit beheerplan ook de meetlat van CROW: van A+(zeer goed) tot D (slecht). Net als in de kernen kiezen we voor niveau B (voldoende) en op in het zicht lopende locaties voor A.

Maatregelen

De SSV doet het regulier en klein onderhoud aan de voorzieningen op basis van hun inbestedingsopdracht. De gemeente vervangt en renoveert de paden en trappen.

Ontwikkelingen

De afgelopen tijd is de detaillering van trappen verder ontwikkeld. Met als doel een zo duurzaam mogelijk ontwerp te realiseren. Een trap wat met minimaal onderhoud een zo lang mogelijke levensduur heeft. Ook maken we steeds vaker gebruik van hergebruikt hardhout.

Duingebied-voorzieningen		2023	2024	2025	2026
Exploitatiebedragen	Benodigd	237	237	237	237
	Opgenomen in begroting	237	237	237	237
	Saldo	0	0	0	0

Tabel: Beheerplan duinvoorzieningen

Stadshaven Veere (opgenomen in Programma 5, Sport, cultuur en recreatie)

Actualiteit van het beheerplan

Volgens de huidige planning stelt de gemeenteraad in december 2022 het nieuwe beheerplan stadshaven Veere 2023 tot en met 2026 vast. Een deel van het onderhoud is overgedragen aan de jachtclub Veere.

Beheerdoelen

We willen de historische haven bewaren en in stand houden.

Maatregelen

Alle jachthavenvoorzieningen zijn in erfpacht overgedragen aan de jachtclub. De gemeente zorgt voor de overige kades, keerwanden, etc.

Ontwikkelingen

In 2021 voerden we een uitgebreide inspectie uit van de haven. Hierbij is geconstateerd dat het Noorderhoofd (palenhoofd tegenover de Campveerse Toren) in zeer slechte staat is. In de begroting is budget opgenomen om het Noorderhoofd in 2024 te restaureren.

Stadshaven Veere		2023	2024	2025	2026
Exploitatiebedragen	Benodigd	46	46	46	46
	Opgenomen in begroting	46	46	46	46
	Saldo	0	0	0	0

Tabel: Beheerplan stadshaven Veere

